

ቤት ትምህርቲ ማእከላይ ደረጃ ቶማስ ጀፈርሰን አካዳምያዊ ቅንፅና

አካዳምያዊ ቅንፅና እንታይ? ገምገማታዎን ማመርጫ የድሊ?

ገለ ካብ መለላዪ ተማሃሮ IB (ብሉጽ ትምህርቲ) ነዞም ዝሰዕቡ የተባብዑ፡ ኹብሪ ውልቀሰብ፡ ጉጅለን ብሓፈሻ ኹኦ ኩብሪ ናይ ሕብረተሰብን ንምሕላው፡ተማሃሮ ብዝተወደበ አገባብ፡ ብቅንፅናን ብእሩምን ፍትሓውን አኹብሮት ብዝተላበሰን አገባብ ክነጥፉ አለዎም። ብተወሳኺ ናይቶም ዝገብርዎምን ከም ሳዕቤኑ ክኸሰቱ ናይ ዝኸለሉ ነገራትን ሓላፍነት ይወስዱ/ይስከሙ። ሓደ ካብ ቀንዲ ዕላማታት IB MYP (ኣብ ማእከላይ ደረጃ ዝወሃብ መዳለዊ ብሉጽ ትምህርቲ) ናይ ቶማስ ጀፈርሰን ማ/ይ ደረጃ ተማሃሮ ዝምህዙ፡ ነብሰ ምትእምማን ዘለዎምን አደብ ዘለዎምን ኮይኖም ንክኸፍሉ ምድላውዮ። ነዚ ኣብ ባይታ ንምትግባር ከኣ ብደረጃ ቤት ትምህርቲ ነዚ ናይ አካዳምያዊ ቅንፅና መሕትት/ ሰነድ ቀሪቡሎ። እዚ ሰነድዚ ትሕዝቶን አጠቓቕማ ቻላትን ንምብራህ፡ ግደ ወይ ተራ ናይ መሻርኽቲ አካላት ንምሕባር፡ ከምኡውን ሳዕቤናት ናይ ዘይስነምግባራዊ ንጥፊታት ንምትንታን ይሕግዝ። ተማሃሮ ነቶም ሕግታት ወይ መትከላት ትምህርቲ ክፈልጥዎምን ኣብ ግብሪ ከውዕልዎምን አገዳስነቶም ከኣ ብግቡእ ክርድኡዎምን ኣብ መወዳእታ ኹኦ ኣብ ትምህርቲ ብሉጻት ክኹኑ ዘኸለሎም ቅንፅ ውሳኔታት መታን ክወስዱ አገዳስነቶም ብግቡእ ክርድኡ ይግባእ።

ብዛዕባ አካዳምያዊ ቅንፅና ክንዛረብ ከለና ክንፈልጦም ዝግብእና ቃላትን ትሕዝቶታትን ከመይ ዝአመሰሉ እዮም?

ቅንፅነት/ ርጉጽነት/ ሓቀኛ: ቅንፅ ወይ ሓቀኛ ስራሕ እንብሎ ባዕሉ ሓደ ተማሃራይ ካብ ባዕሉ ዘብቆሎን ናይ ካልኣት ወሲኹሉ እንተኾይኑ ኹኦ ግቡእ አፍልጦ ዝሃበሉን ምስ ዝኸውን ጥራሕዮ።

ፍልጠታዊ ንብረት: ፍልጠታውን ምህዛውን ሃብቲ እንብሎም ከም ባዕል ስነጽሑፍ፡ ስእሊ፡ ሙዚቃ ...ወዘተ ዝአመሰሉ ስራሓት እዮም። ኩሎም ከኣ ክብራትን ዋንነቶም ከኣ ብሕጊ ዝተሓለወን እዮም።

ዘይእሩም ስነምግባር: ሓደ ብድኻም ካልኣት ረብሓ ንምርካብ ዝግበር ቅጥፊት

ብዛዕባ ዘይእሩም ንጥፊታትን ስነምግባራትን ዝዩዳ ክንፈልጦም ዝግብእና ነገራት ደኹን ይህልዉ? እዉ ...ገለ ገለ ክንፈልጦም ዝግብእና አገደሰቲ ቃላት እዞም ዝሰዕቡ ይርከብዎም

ምጥፍፋእ: ኣብ ጊዜ ፈተና ወይ መርመራ ብዘይ ፍቓድ ናይ ገለ ሕቶታት መልሲ ዝሓዘ ወረቐት ሒዝካ ምእታው። ብዘይ ፍቓድ መምህር ብዛዕባ ክህሉ ዝኸለል ሕቶታት ፈተናን መርመራን ሓበሬታ ምፍታሽን ምቅብባልን።

ምቕዳሕ: ናይ ካልእ ተማሃራይ ዕዮ ብፍቓድ ይኹን ብዘይ ፍቓድ እቲ ዋና ወሲድካ ከም ናትካ ጌርካ ምርካብ (ንመምህር)

ስነጽሑፋዊ ስርቂ: ሓደ ጽሑፍ ባዕልኻ አፍሪኻ ከተቐርብ ተሓቲትካ ክነስኻ፡ ናይ ካልኣት ጽሑፋት፡ ቃላት፡ ሓሳባት፡ ስእሊ ወይ ካልእ ሓበሬታ ናተይ እዩ ኢልካ ምቕራብ/ ምርካብ። ስነጽሑፋዊ ስርቂ መብዝሕትኡ ጊዜ ሓደ ውልቀ ሰብ ንዝተጠቐመሉ ምንጪ ጽሑፍ ብግቡእ አፍልጦ ከይሃበ ምስዝተተርፍ ይኸሰት።

ንኸልኣት ናይ ጥፍኣትካ መሻርኽቲ ምግባር: ንሓደ ተማሃራይ አካዳምያዊ ዘይእሩም ተግባር ንክፍጽም ምዕዳም ንባዕሉ ሓደ ዓይነት ጽዮፍ ተግባርዮ

ሓደ ክስትብሃለሉ ዝግባእ ነገር ግን እዚ እም ኣብ ሳዕሊ ኣብ መወዳእታ ጉድለታት ተባሂሎም ተጠቒሶም ዘለዉ (Plagiarism and Collusion) ኣብነታት መብዛሕትኡ ጊዜ ብዘይምስትውዓል ዝፍጸሙ ምዃኖምዮ። ትርጉም ናይቶም ሕግታት ዘይምርዳእን ተማሃሮ ብኸመይ ኣብ ግብሪ ይውዕሉን ናይ ዘይምፍላጥን ርኡዮት ጸገማት ኣለዉ። ብኸምዚ አገባብ ብአካዳምን ሙዮን እናዓበዩ ኣብ ዝከዱሉ እዋን ካብ ከምእም ተማሃሮ፡ ወለድን መምህራንን ዝረኽብዎ ሓበሬታ ንዋና አፍልጦ ከይሃቡ ከም ናቶም ጌሮም ክጥቀሙሎም ግቡእ ይመስሎም።

(Carroll, J., IBMYP 2012)

ሓደ ሓደ ዝውጹራት ናይ ዘይቅቡል ስነምግባር ኣብነታት ነዞም ዝሰዕቡ ይመስሉ

- * ዘይፍቀዱ ናይ ኢድ ተሌፎናት ታብሌታት ወይ ካልእ ዓይነት ኤለክትሮኒክ መሳርሒታት ምጥቃም
- * መቐድሒ ወረቐት ምጥቃም
- * ብዘይ ፍቓድ ናይ ፈተና ሕቶታት ምርኣይ
- * ብዘይ ፍቓድ መምህር ኣቐዲምካ ከተረከቦ ዝነበረካ ዕዮ ድሒርካ ተሓቢእካ ምርካብ (ኣብ ቦትኡ ምቕማጥ)
- * ኣብ ናይ ጉጅለ ስራሕ ዘይተሳተፍካ ክነስኻ ከምዘበርከትካ ተመሲልካ ምስቶም ዝሰርሑዎ ሽምካ ምፍራም/ ሽምካ ምጽሓ

አካዳምያዊ ቅንፅና ውሐስ ከኸውን እንተኾይኑ ነፍሰወከፍ አባል ቤት ትምህርቲ እጃሙ ከበርካት ግድገዩ። አንታይ እንታይ ክንገብርዮ ዝግብኣና?።

አመሓደርቲ ኣብይተ ትምህርቲን ናይ ስነልቦና ክኢላታትን (ካውንስለራትን) ንተማሃሮ ንመምህራንን ወለድን ከም ወሃብቲ ደገፍ ኮይኖም የገልግሉ። ብተወሳኺ ግን አካዳምያዊ ባደል ኣብ ዝፍጸመሉ እዋን ግቡእ ስጉምቲ ናይ ምውሳድ ሓላፍነት ኣለዎም

ኣቲ ቤት ትምህርቲ

- ካብ ኣብ መቐጸዕቲ ምድሃብ ኣብ ዕብየት ስነምምህርናዊ ሙያ ይሰርሕ
- ይዕቦ ይነኣስ ግህሰት ሕጊ ብዕቲብ ይከታተል(ብፍላጥ ይፈጸም ብዘይፍላጥ ብዘየገድስ)

መምህራን፡ ተማሃሮ አካዳምያዊ ቅንፅና እንታይ ምዃኑ ከምዝርድኡ ኣብ ምግባር ቀዳሞት ተዋሳኢቲ እዮም። ኣብዚ ዕማምዚ መምህራን ፡

- ተማሃሮ መትከላት አካዳምያዊ ትምህርቲ እንታይ ምዃኖም ከምዝርድኡ ይገብሩ
- ብመልክዕ ሕቶን መልስን ንተማሃሮ ይግምግሙ። ንዝወሃብ ዕዮ ንምውዳእ ንዝካይድ ጸዕርን ውጽኢቱን ከኣ የተባብዑ/ የሞግሱ
- ንናይ ካልኣት ስራሕ ከመይ ጌርም ኣፍልጦ ክህቡ (acknowledge) ከምዘለዎም ይምህሩ
- ንተማሃሮ ቀሊልን ንጹርን ሓበሬታ/መምርሒ ብምሃብ ከም ግብረ መልሲ ኸኣ ካብኦም ዝጸበይዎ አንታይ ምዃኑን የረድኡ
- ተማሃሮ ኣብ ረብሓኦም ከውዕልዎ ንዝኸእሉ ሓበሬታ ብኸመይ ኣፍልጦ ክህቡ ከምዘለዎም ሓዲ ዓይነት ኣገባብ መታን ከምህሩ ብሓባር ውጥን የውጽኡ
- ተማሃሮ ንዝኣተዎሎ ሙብጽዓ ወይ ቃል ይከታተሉ፡ ትርጉሙ ኸኣ የረድኡ። ኣብ ውልቂ ማህደሮም ወይ ፋይሎም ድማ የቐምጥዎ
- ኣብነታውያን ይኹኑ ወይ ብተግባር የርእዩ
- ንመሰላትን ናጽነትን ብዝመልከት ተማሃሮ ኣብ ልዕሊ ዝህልዎም ትጽቢታት ገለ ለውጢ ኣብ ዝህልወሉ እዋን ብኣገኡ ብንጹር ይሕብሩ። ከምዚኣቶም ዝኣመሰሉ ለውጥታት ኣሳታፊ ብዝኾነ ክትዕን ዘተን ብምክያድን ኣብነታት ኣናጠቐስካን ብግቡኣ ከምዝርድእዎ ይግበር

ተማሃሮ

- ኩሉ ጊዜ ስርሖም ባዕላቶም ይሰርሑ
- ዝሰርሑዎ ዕዮ ካልኣት ናቶም ኣምሲሎም ክወስዱሎም ንዝኸእሉ ተማሃሮ ከየቐድሑ ይጥንቐቐ
- ዝተገልገሉሎም ምንጭታት ሓበሬታ ንኣብነት ጽሑፋት፡ ጸሓፍቲ፡ ወላውን ስእሊ ይኹን ኣብ ኢንተርኒት ዝርከቡ ሓበሬታታት ብግቡኣ ኣፍልጦ ይህቡን የመስግኑን
- ዝተጠቐምካሎም ምንጭታት ሓበሬታ ንምምልካት ሕጋዊ ኣገባብ ኣወሃህባ ኣፍልጦ ከም ባዕል ‘APA’ ‘MLA’ ይጥቀሙ
- ንዝያዳ ሓበሬታ ንመምህር ወይ ንላይብረርያን (ንሰራሕተኛ ቤት ንባብ) ይሓቱ
- ብመሰረት ዝኣተዎሎ ቃል ወይ ሙብጽዓ ኣካዳምያዊ ብቐዓቶም ብዝለዓለ የረጋግጹ

ኣብ ኣመዘጋግባ መወከሲታት ሓገዝ ንምርካብ አንታይ መወከሲታት ክንረከብ ንኸእል?

መግለጺ ንዓይነት መወከሲታት፡ መወከሲታት ንቐቡላት ኣገባብ ኣወሃህባ ኣፍልጦ(ንዝተጠቐምካሎም ጽሑፋት ወዘተ) ከምኡውን ካልኣት ሓገዝቲ ሓበሬታታት ንምርካብ፡ ናይ ቶማስ ጀፈርሰን ውብ ሳይት ‘IB/Academic Honesty Help’ ኣብ ትሕቲ ዝብል ክፋል ክርከብ ይከእል

- ‘EasyBib’ – ጀፈርሰን/EasyBib(ንነፍሰወከፍ ተጠቓሚ ኢንተርኒት ዝምዘግብ ኣገልግሎት) ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎ። እዚ ኣገልግሎትዚ ስነጽሑፋዊ ስርቂ ንኸይፍጸም ኩሎም ነቲ ውብሳይት ዝተጠቐሙ ውልቀሰባት መዝጊቡ ዝሕዝ ናይ ኢንተርኒት መሳርሒ/ኣገልግሎት እዩ። .
- ብዛዕባ ‘EasyBib’ ወይ ካልኣት ንኣመዘጋግባ ዝተወከስካዮም ምንጭታት ንዝምልከቱ ሕቶታት ንላይብረርያን (ንሰራሕተኛ ቤት ንባብ) ምውካስ ይከእል

አካዳምያዊ ቅንፅና ንምውሓስ ካብ ቤት ትምህርቲ እንጸብዮም ንጥፈታት ከመይ ዝኣመሰሉ እዮም?

ኣብ ናይ ዓመት ምሉእ ንጥፈታቶም ቅድሚ ዓቢ ፈተና ምውሳደም ወይ ዓቢ ፕሮጀክት ምርካቦም ተማሃሮ ግቡኣ ኣፍልጦ ከይሃቡ ዘይናቶም ጽሑፍ ከምዘይተጠቐሙን ካብ ካልኣት ከምዘይቀድሑን ድሕሪ ሕጂውን ኣንተኹን ከምኡ ክገብሩ ከምዘይኮኑን ወይውን ዝኾነ ካልእ ዘይስነምግባራዊ ስርህ ከምዘይፍጽሙን ዘገልጹሉ ቅጥዒ ከምዝመልኡ ይገብር።

ቶማስ ጀፈርሰን

አነ _____ (ተማሃራይ) ናይ ቶማስ ጀፈርሰን ማ/ደረጃ መትከላት ኣካዳምያዊ ቕንዕና ኣንቢብዮምን ተረ-ዲአዮምን። ብእሩምን ብኣካዳምያዊ ቕንዕናን ክዋሳእን ቃል እኣቱ። ነዚ ንምትግባር ከኣ ንኹሎም ብማዕረን ብፍትሕን ብምጥማት፣ ንኹብረትን መሰልን ናይ ነፍስወከፍ ኣባላትን ናይቲ ኣነውን ዝርከቡሉ ሕብረተሰብን ክሰርሕዮ።

ክታም: _____
(ተማሃራይ)

ዕለት: _____

አነ _____ (ወላዲ) ነዚ ናይ ቶማስ ጀፈርሰን ማ/ደ ቤት ትምህርቲ መትከላት ኣጋዳምያዊ ቕንዕና ዝገልጽ ጽሑፍ ኣንቢብዮ ኣለኹ።

ደረጃታት በደላት	ሓደ በደል እንተፈጸመ ሳዕቤኑ እንታይ'ዩ ከኸውን ዝኸእል? ብመምህርን ሓላፊ ዓይነት ትምህርትን ዝውሰዱ ስጉምታታት		ብምምሕዳር ቤት ትምህርትን ክኣላታት ምኽርን ማዕዳን ዝውሰዱ ስጉምታታት
1ይ ደረጃ	ብሃንደበት ዝፍጸም በደል ካብ ዋሕዲ ተመክሮ ንመጀመሪያ እዋን ዝፍጸም በደል። እዚ ዓይነት በደል ከአ ተማሃሮ ምሉእ ብምሉእ ናይ ዝሓረ ርእሶም ዘይኮነ ማለት ውሱን ናይ ካልኦት ሰባት ጽሑፍ ወይ ስራሕ ኣፍልጦ ከይሃቡ ክጥቀሙሉ ከላወ የጋጥም። ንኣብነት፡ ግቡእ ኣፍልጦ ከይሃብካ ናይ ሰብ ሓሳባት ወይ ሰብ ዝሰርሖ ከም ናትካ ምጥቃም ካልእ ዕዮ ዝሓ ካብ መምህርትኻ ምቕዳሕ ወይ ከአ ኣብ ክንዲ ክትርዳእ ትሓትት ሰብ ከሰርሖልካ ጥራይ ምሕታት ከኸውን ይኸእል	ዕዮ እንተኾይኑ - ኣታ ጉጅለ ምስቲ ተማሃራይ ኣኼባ ብምክያድ ከይደግምን ንሓዋሩ ከዘውትሮ ዘለዎ ስነምግባርን ትሕብር - ጉጅለ ነቲ ፍጻሎ ትምህርብ ወላዲ ወይ ወኪል ከአ ይሕበር - መምህር ንተማሃራይ ነቲ ዕዮ ደጊሙ ክሰርሖ የፍቅድ፡ ግን ተማሃራይ ሓድሽ ሓሳባት መታን ክፈጥር ኣቲ ትሕዝቶ ፈተና ይቐየር ናይ ነጥቢ መቐጻዕቲ ከአ ኣይህሉን መጠነ ንኡስ ፈተና ምስክኸውን - ተማሃራይ ኣብ መንጎ ፈተና ክቐድሕ ምስ ዝተሓዘ ወይ ተማሃሮ ዝሃብዎ መልሲታት ከምዘቐድሙ ዘመላኸት ምስክኸውን መምህር ምስ ተማሃሮ ብምዝርራብ ኩነታት የጻፎ። ድሕሪ ምጽራይ ሕጅውን ተማሃራይ ብዘይ ናይ ናጥቢ መቐጻዕቲ ነቲ ፈተና ክወስዶ ይፍቀድሉ	ኣብዚ ደረጃዚ ናይ ናይ ኣማሓደርቲ ይኹን ናይ ክኣላታት ምኽርን ማዕዳን ምትእትታው ኣይህሉን
2ይ ደረጃ	ብፍላጥ ዝፍጸም በደል እዚ ኸኣ ሓደ ተማሃራይ ድሮ ሓደ በደል ከምዘለዎ ኣብ መዝገብ ዝጸንሐ ኾይኑ እንደገና ኣብታ ቅድም ጌጋ ዝፈጸመላ ዓይነት ትምህርቲ ትኹን ካልእ ብዘይገድስ ኣብታ ዓመተ ትምህርቲ ኣቲኣ ምስዝፍጸም ወይውን ብንጹር ከምዘታለላ ዝፍላጥ ምስክኸውን ኣብ ከምዚ፡ ተማሃሮ ሓደ ዕዮ ምሉእ ብምሉእ ካብ ካልኦት ተማሃሮ ይቐድሙ ወይ ከአ ምንጨ ከይጠቐሱ ዘይናቶም ቃላት/ሓረጎት ይጥቀሙ። ካልእ ተማሃሮ ቀንዲ ቃል ወይ ሓረግ ጥራይ ብምቕያር ካብ ኤለክትሮኒካዊ ምንጭታት ክቐድሙ ይኸእሉ። ካበኡ ሓሊፉ ሓደ ተማሃራይ ኣብ ፈተና ወይ ዕዮ እንተቐዲሑ ኣቲ ጌጋ ብፍላጥ ከምዝገበሮ ይሕሰብ	-ልክዕ ከም ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ዝውሰዱ ስጉምታታ ኣብዝውን ተግባራውነት ይህልዎም ካልእ - ናይ ክፍሊ ሓላፊ መምህር ነቲ ዝተፈጸመ ጌጋ ዘመላኸቱ ወረቓቕቲ ቅዳሕ ብምግባር ንኸኣላ ምኽርን ማዕዳን የረከብ ካልእ - ኣካዳምያዊ ቅንዕና ውሑስ ንምግባር ተማሃራይ ሕጅውን ካልእ ፈተና ከምዝፍተን ይግበር	1) ወላዲ ወይ ዋሕስ ይሕበር 2) መምህር ነቲ ዘጋጠመ ኩሉ ብሓጻሩ ዝገልጽ ጽሑፍን ምስኡ ዝዛመድ ንብረትን ንኸኣላ ምኽርን ማዕዳን የረከብ. 3) ክኣላ ምኽርን ማዕዳን ምስ ተማሃራይ ርክብ ብምግባር ዝኣክል ምኽሪ ይህብ 4) ናይቲ ደረጃ ትምህርቲ ር/መምህርን ተሓጋዝ ር/መምህርን ናይ ዝተገብረ ንጥፊታት ኩሉ ይሕበዩ
3ይ ደረጃ	ዝተደጋገሙ በደላት ኣብ ዝተፈለለዩ ዓመታት ወላ ይኹን ሓደ ተማሃራይ ኣብ ሓደ ዓይነት ትምህርቲ ይኹን ካብኡ ንላዕሊ በደላት ምስ ዝፍጸም ወይ ዘይእሩም ጠባያት ምስዘርኡ ኣብዚ ደረጃዚ ይምደብ። ኣብ ከምዚኣም ዝኣመሰሉ ጉዳያት ተማሃሮ ንዝተጠቐሙሉ ማተርያል ኣፍልጦ ከይሃቡ ጽሑፍ ክቐድሙ ይኸእሉ። ዘይተወከሰዎ ምንጨ ጽሕፍ ጠቐሶም ክኹኑ ይኸእሉ። ንሓደ ስራሕ ንኸልኣይ ጊዜ ኣረኪቦም ክኹኑ ይኸእሉ። ናይ ፈተና ወረቓቕት ሰሪቆም ክኹኑ ይኸእሉ። ብዘይግቡእ ኤሌክትሮኒካዊ ንብረት ተጠቐሞም ክኹኑ ይኸእሉ ወይውን ቀዲሖም ወይ ኣቐዲሖም ክኹኑ ይኸእሉ	- ኣብ ቀዳማይ ደረጃ ኣብ ጊዜ ዕዮ፡ መጠነ ንኡስ ፈተና ወይ መርመሪ ዝተፈጸሙ በደላት ንምእራም ዝውሰዱ ስጉምታታት ኣብዝውን ተፈጻምቲ እዮም። ካልእ - ኣቲ ናይ ክፍሊ ሓላፊ መምህር ምስቲ ፈተና ዝተሓሓዙ ወረቓቕቲ ይኹኑ ካልእ ንኸኣላ ምኽርን ማዕዳን የረከብ ካልእ - ተማሃራይ ንሓደ መዓልቲ ካብ ትምህርቲ ደስኪሉ ኣብ ክለ ቤት ትምህርቲ ክሰርሕ ከምዝውዕል ይግበር	ኣብ ላዕሊ ካብ 1-4 ዝተገልጹ ስጉምታታት ኣብዚውን ተግባራዊ ይኹኑ ካልእ 5) ጸብጻብ ናይ ኩሉ ኣጋጣሚታት ኣብ ማህደር ተማሃራይ ይሰፍር.